

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Artur Rimbaud

Mgr. Eva Mužná

**Výukový materiál zpracován v rámci projektu
EU peníze školám**

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Eva Mužná.
Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785. Provozuje Národní ústav pro
vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických
pracovníků (NÚV).

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0229
Šablona: III/2
Č. materiálu: VY_32_INOVACE_143
Datum vytvoření: 3. 7. 2013
Ročník: 3.
Předmět: Český jazyk a literatura
Vzdělávací oblast: Jazyková
Tematická oblast: Světová literatura 2. poloviny 19. století

Anotace: Žákyně a žáci se seznámí se životem a dílem významného člena skupiny prokletých básníků a s jeho korespondencí

Arthur Rimbaud

- ❖ celým jménem Jean Nicolas Arthur Rimbaud
- ❖ **narodil 20. října 1854** v šest hodin ráno ve francouzském Charleville
- ❖ 4. června 1857 se narodí Arthurova sestra Viktorína Pavlína Vitalie, která však už za měsíc po narození umírá
- ❖ 15. června 1858 narození **sestry Vitalie, kterou si Arthur velmi zamiluje**
- ❖ **otec Frédéric** – kapitán pěchoty a dobrodruh, však **roku 1860 odchází od rodiny** a matka tak zůstává na výchovu dětí sama
- ❖ **matka Vitalie Rimbaudová - konzervativní a nábožensky bigotní**, se za rozchod natolik stydí, že prohlašuje, že je vdova
- ❖ **děti mají zakázáno vyhledávat kamarády a hrají si bez hraček**
- ❖ Arthur byl **velmi nepřizpůsobivý** a na výchovu své velmi přísné matky **reagoval výbuchy hněvu, vzdorem a útekami z domova**
- ❖ studuje **gymnázium** v Charleville
- ❖ projevuje se jako velmi **nadaný, leč osobitý a svéhlavý student**
- ❖ rok 1870 je pro Artura na charlevillském gymnáziu zlomový – nastoupí tam mladý **profesor rétoriky Georges Izambard**
- ❖ Artur je z jeho přístupu k žákům nadšený a doslova se překonává – **profesor se mu stává vzorem a osobním přítelem**
- ❖ **roku 1871** přichází do Paříže, kde se **seznamuje s Paulem Verlainem**
- ❖ **Verlainovo manželství se ocitá v krizi** částečně vinou Verlainovy prchlivé a nevyrovnané povahy, částečně Arturovými zásahy
- ❖ **oba básníci spolu začínají žít a to nejen jako přátelé, ale i jako milenci**
- ❖ jejich život je velmi **bohémský** – žijí například v Paříži, později v Anglii a Belgii
- ❖ jejich soužití je velmi **bouřlivé, plné hádek a výstupů**
- ❖ Verlaine psychicky strádá a mnohdy je Arturovým jednáním deptán
- ❖ v roce 1873 **Verlaine během žárlivé scény na Arthura vystřelí a postřelí ho do ruky**
- ❖ Verlaine je posléze zatčen a odsouzen na **dva roky vězení**
- ❖ po incidentu s Verlainem **vstupuje do koloniálního vojska**, ale později dezertoval
- ❖ s cirkusem projel **Švédsko a Norsko**

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Eva Mužná.
Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785. Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV).

- ❖ roku 1880 pobývá **v Egyptě**, potom na Kypru, odkud se vydává jako obchodní zástupce **do Jemenu**
- ❖ roku 1891 onemocní - přičítá to revmatismu, ve skutečnosti je to však **zhoubný nádor**, který zachvátil jeho pravou nohu.
- ❖ za nesnesitelných bolestí je na nosítkách dopraven na loď do Marseille.
- ❖ 20. května je hospitalizován v nemocnici v Marseille, kde mu **nohu amputují**
- ❖ **10. listopadu 1891 v deset hodin ráno umírá**

A handwritten signature in black ink, reading "A. Rimbaud". The script is cursive and elegant, with a prominent initial "A" and a long, sweeping tail on the "d".

Dopis Paulu Verlainovi do Bruselu

Londýn, pátek odpoledne 4. července 1873

Vrať se, vrať se, drahý příteli, jediný příteli, vrať se. Přisahám Ti, budu hodný. Byl-li jsem k tobě nevrlý, byl to žert, ve kterém jsem paličatě setrval; lituji toho víc než možno říci. Vrať se, bude to zcela zapomenuto. Jaké neštěstí, že jsi tomu žertu uvěřil! Už po dva dny nepřestávám plakat.

Vrať se. Buď statečný, drahý příteli. Nic není ztraceno. Stačí, když znovu přijedeš. Budeme zde opět žít velmi statečně, trpělivě. Ach! snažně Tě o to prosím. Je to pro Tvé dobro, ostatně. Vrať se, najdeš opět všechny své věci. Doufám, že už teď dobře víš, že nebyl žádný podstatný důvod naší hádky. Ohavný okamžik. Proč však Ty, když jsem Ti dával znamení, abys opustil loď, proč jsi nepřišel? Žili jsme společně dva roky, abychom dospěli k oné chvíli? Co budeš dělat? Nechceš-li se sem vrátit, chceš, abych přijel za Tebou tam, kde jsi?

Ano, byl jsem to já, kdo neměl pravdu. Vid', že na mne nezapomeneš, řekni?

Ne, ty na mne nemůžeš zapomenout.

Co se mne týká, já Tě mám stále zde.

Řekni, odpověz svému příteli. Cožpak již nemáme žít společně? Buď statečný. Odpověz mi rychle. Nemohu už tady déle zůstat. Poslouchej jen své dobré srdce.

Rychle, pověz, mám-li přijet za Tebou.

Na celý život Tvůj

RIMBAUD

Rychle odpověz, nemohu tu už déle zůstat než do pondělka večer. Nemám dosud ani penny; ani tohle nemohu dát na poštu. Tvé knihy a Tvé rukopisy jsem svěřil Vermeschovi.

Nemám-li Tě už nikdy spatřit, dám se k námořnictvu nebo k vojsku. Ó vrať se, po všechny hodiny Tě oplakávám. Řekni mi, abych Tě opět vyhledal, přijdu, pověz mi to, telegrafuj mi. Musím odjet v pondělí večer. Kam jdeš, co chceš dělat?

Dopis Paula Verlaina do Londýna

Na moři 3. července 1873

Příteli,

nevím, budeš-li ještě v Londýně, až Ti toto dojde. Přesto bych Ti velmi rád řekl, že "v podstatě" musíš "konečně" pochopit, že jsem musel bezpodmínečně odjet, že tento způsob života, plný násilností a scén, zdůvodněných jen Tvou rozmarností, mi už sakramentsky nehověl.

Pouze proto, že jsem Tě nesmírně miloval, záleží mi na tom, abych Ti jasně prohlásil, že nebudu-li ode dneška do tří dnů, zcela a bez výhrad usmířen se svou ženou, odprásknu se. Tři dni hotelu, jeden rivilvita, to něco stojí: odtud mé nedávné "skrblictví". Měl bys mi odpustit.

Mám-li, jak to je až příliš pravděpodobné, provést tuto poslední hovadinu, provedu ji alespoň jako pořádné hovado. Má poslední myšlenka, příteli, bude patřit Tobě, Tobě, který jsi na mne nedávno volal z mola a ke kterému jsem se nechtěl vrátit, "protože bylo nutné, abych zhebnul". - Konečně!

Chceš, abych Tě ještě políbil chcípaje?

Tvůj chudák P. VERLAINE

- ❖ **interpretovat obsah obou textů**
- ❖ **na základě textů charakterizovat oba pisatele**
- ❖ **analyzovat jazykovou stránku textů, doložit příklady z textů**

Rok 1864. Arthurovi je deset let. Ve školním sešitě, který se z té doby zázračně zachová, píše: "Slunce, pozemská pochodeň, uhasínalo vysílajíc ze svého ohnivého tělesa poslední a slabé světlo, které přesto umožňovalo vidět zelené listí stromů, malé květy, které vadly a obrovité vrcholy borovic, topolů a stoletých dubů... Čerstvý vítr pohyboval listím stromů šumotem podobným šumotu stříbrných vod potoka, který tekl okolo mých nohou... Kapradiny ohýbaly své zelené čelo před větrem..."

Na následujících stránkách však malý Rimbaud končí tónem zcela jiným:

"Ach, sapristy, saprlot! Budu rentiérem; není dobře zničit kalhoty dřením v lavicích!"

V té době je Rimbaud tak hluboce věřící člověk, že když jednou vidí, jak velcí kluci po sobě cákají na odchodu z kaple svěcenou vodou, vrhne se na ně pěstmi a bije a drápe hlava nehlava. Souboj mu vynese nadávku "*ten hajzlík pobožná*". Jeho žhavá víra brzy podlehne pochybnostem. Ještě ke konci téhož roku ho matka zavře ve sklepě, protože ho přistihla s bezvěreckou knihou v rukou. Jeho pozdější rouhavé nápisy na chrámových zdech se stanou všeobecně známými.

Rok 1870. Fyzicky se mění a roste. Jeho průzračně modré oči jsou pronikavější, vrozený ironický úsměšek na tváři výraznější, ale jeho tvář je stále tváří dítěte.

Rok 1865. Na konci školního roku Arthur přeskočí třídu a přejde rovnou do vyšší.

"*Inteligentní je, jen co je pravda,*", *prohlašoval třídní profesor, "ale skončí špatně... Dávejte mu číst všechno!"* doporučí ředitel třídnímu. A když starý profesor odmítavě zavrtí hlavou a zopakuje svou věštbu, ředitel odvěti: "*Z téhle hlavy nic všedního nevzejde, to bude génus, buď zla, nebo dobra.*"

Nechává si narůst vlasy až na záda. Kouří dýmku.

Usoudí, že je nejvyšší čas. 29. srpna 1870 realizuje první útěk. Prodává všechny knihy, které získal jako odměny ve školních soutěžích. Po těžkých peripetiích přijíždí 31. srpna na pařížské Severní nádraží. Jako černý pasažér je však zadržen a také za urážky úředníků převezen do vazby ve vězení na pařížském Diderotově bulváru. Po šest dní odmítá prozradit matčinu adresu. Nakonec ale kapituje a matce i profesoru Izambardovi pošle dopis. Učitel se za něj zaručí a Rimbaud je propuštěn.

7. října 1870. Druhý útěk, pěšky do Belgie. Píše nádherné sonety, mimo jiné Má bohéma a Spáč v úvalu. 1. listopadu jej nalézá Izambard. Předává Rimbauda četníkům. Už se nikdy nevidí.

Roku 1875 je Verlaine propuštěn z vězení. Pokouší se s ním navázat kontakt a Arthur ho neochotně přijímá. Přijetí je chladné, a tak se po dvou dnech rozcházejí. Verlainovi je teskno, ale Rimbaud už má zájem jen o odjezd pryč.

Pokouší se stát žurnalistou, ale bezúspěšně. Posílá své básně Paulu Verlainovi. Na odpověď čeká dlouho, ale dočká se: "Přijďte, drahá, velká duše, voláme Vás, čekáme Vás". Poukázka na úhradu cestovních výloh je přiložena. Arthur samozřejmě neváhá. S Verlainem se výrazně sblíží, později spolu žijí v homosexuálním svazku. Verlainovi a jeho ženě Matyldě se narodí syn, ale manželství se začíná díky vpádu Rimbauda rozpadat.

V červenci roku 1880 přistává v Africe, po které dlouho toužil. Začíná s obchodem a 10. prosince 1880 dorazí do habešského Hararu. (dnešní Etiopie)

Obchody zpočátku nejdou dobře, Rimbaud většinou strádá. Lituje, že se neoženil a potlouká se sám. Když se mu začíná dařit, posílá matce svůj půlroční plat, aby za něj ve Francii nakoupila pozemky. Píše geografické studie, které otiskne francouzská Zeměpisná společnost ve svém věstníku v únoru 1884. Žije s Habešankou, ale spokojen není.

Úspěšně se vrací s nákladem slonoviny a krokodýlích kůží. Na podzim 1885 dává všechny peníze do obchodu se zbraněmi, který uzavřel s habešským králem Menelikem.

Přes počáteční nezdary, značné těžkosti a zklamání se postupně stává uznávaným obchodníkem a bohatým mužem. V roce 1888 uzavírá velmi výnosný obchod se zbraněmi. Vydělané peníze nosí zašité v opasku. Ve Francii mezitím vycházejí jeho verše, je mu to naprosto lhostejné.

Použité zdroje

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Rimbaud_2.jpg?uselang=cs. [online]. [cit. 2013-07-03].

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Arthur_Rimbaud_signature.svg?uselang=cs. [online]. [cit. 2013-07-03].

http://www.kryl.kat.cz/basnici/rimbaud/rimbaud_zivot.htm. [online]. [cit. 2013-07-03].

LAGARDÉ, A., Michard, L. Francouzská literatura 19. století. 1. vyd. Praha: Garamont, 2008. ISBN 978-80-7407-026-6.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Eva Mužná.
Dostupné z Metodického portálu www.rvp.cz, ISSN: 1802-4785. Provozuje Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (NÚV).